

Тема: Дослідницький практикум «Сезонні явища в житті птахів»

Мета: сприяти засвоєнню основних орнітологічних понять з природознавства, формуванню дослідницької культури та предметної і дослідницької компетентності, формувати практичні навички та вміння вести спостереження; зміцнити інтерес до інформації про птахів.

У птахів, що живуть в умовах сезонного клімату, виокремлюють кілька основних періодів річного циклу. У різних птахів вони різні. Для птахів, що живуть протягом року в одній місцевості, виділяють два основні періоди - гніздування й зимівлю. У птахів, які залежно від сезону змінюють район перебування, виокремлюють чотири основні періоди - весняний переліт, гніздування, осінній переліт, зимівлю. Залежно від того, як птахи реагують на зміну сезонів, їх поділяють на осілих, кочових і перелітних. Осілі птахи в усі сезони залишаються в межах однієї місцевості. Кочові птахи в певні сезони здійснюють міграції на невеликі відстані. Перелітні птахи зі зміною сезону відлітають на значні відстані від місць гніздування. Життя птахів змінюється упродовж року у зв'язку із сезонними змінами умов існування і характером спадкових пристосувань до навколишнього середовища. Біологічні періоди, з яких складається життєвий цикл птахів, зумовлені інстинктами.

Річний цикл птахів складається з таких періодів:

- підготовка до розмноження,
- виведення пташенят,
- линяння,
- підготовка до зимівлі,
- зимівля.

Подразниками при цьому є окремі елементи середовища — тривалість світлового дня, зміна умов живлення, поведінка особин свого виду тощо. Під час підготовки до зимівлі птахи інтенсивно живляться. Внаслідок цього в них накопичується запас жиру, потрібним для міграцій і зимівлі. Під час підготовки до розмноження більшість видів утворюють пари, деякі на кілька років або на все життя.

Осілі й кочові птахи перед зимівлею можуть змінювати пір'яний покрив на такий, що якнайкраще пристосований до суворого періоду зимівлі: густіший, з добре розвиненим пуховим прошарком.

Залежно від розвитку сезонних переміщень птахів поділяють на:

- осілих,
- кочових,
- перелітних.

Виконання дослідницького практикуму.

Виконайте дослід, користуючись поданою інструкцією:

- Повісьте годівницю на зручне для спостережень місце;
- Визначте тривалість світлового дня;

- Насипте їжу до годівниці;
- Уважно придивіться які птахи прилетіли до годівниці і о котрій годині;
- Полічіть їх кількість;
- Визначте їх сезонні переміщення;
- Поспостерігайте які птахи чим живляться, запишіть в зошит;
- Зверніть увагу на пір'яний покрив, в якому стані він знаходиться;
- Зробіть і запишіть висновок про зимові сезонні явища в житті птахів.

Птахи, що живуть протягом року в одній місцевості

